

Vabatahtlikud valmistuvad PLANEETI koristama

Tamsalust pärit ja praegu Tallinna tehnikaülikoolis keemia- ja materjalitehnoloogia doktoriõppes õppiv ning keemilise ja bioloogilise füüsika instituudis insenerina töötav Liina Kanarbik on koordineerimas järgmisel aastal toimuvat kampaaniat "Maailmakoristus 2012" Kanadas ja Venetsueelas, kus keskkonnast hoolimine erinevad nagu öö ja päev.

Katrin Kuljus
katrin.kuljus@virumaateataja.ee

"Teeme ära" koristustalgutest välja kasvanud rahvusvahelise liikumise esimene suur ühisettevõtmine on "Maailmakoristus 2012", mis toob kokku ligi 100 riigi aktiivsed inimesed ja organisatsioonid. Mastaapne koristuspäev tuleb igal riigil endal valida ajavahemikus 24. märts kuni 25. september 2012.

12.-15. jaanuarini 2012 toimub Tallinnas konverents, mis toob kokku kõik riikide koristuskampaaniate eestvedajad, et ühiseid rõõme ja muresid jagada ning üks teiselt koristusnippe õppida.

Miks valisite just Kanada ja Venetsueela, kus koristuskampaaniat koordineerida?

Valisin kaks erinevat piirkonda. Tahtsin kindlasti ühte Ladina-Ameerika riiki, et praktiseerida oma hispaania keelt, mida õppisin vahetusüliõpilasena Hispaanias Madridis. Valik langes Venetsueela kasuks. Samas ei ole Ladina-Ameerikas eriti arenenud riigid ning vastukaaluks valisin Kanada, kus jäätmekäitlus on eeskujulik. Minu eesmärk oli leida kohapealt inimesi või organisatsioone, kes hakkaksid koristusprojekti neis riikides korraldama.

Kuidas kohalike koordinaatorite leidmine on läinud?

Otsisin kontakte internetist, eelkõige guugeldasin erinevaid organisatsioone, uurisin tutvuste kaudu, kes võiks olla tegevad keskkonna valdkonnas. Saatsin iga päev e-maili, lootes, et keegi lõpuks vastab. Kanadas saatsin e-kirju Kanada eestlaste kõikvõimalikele organisatsioonidele alates skautidest ja lõpetades kunagiste põgenikega. Saatsin umbes 40 kirja, vastus tuli viielt. Neile meeldis idee, aga nad väitsid, et neil puudub raha selle korraldamiseks.

Koristusprojekt viiakse ellu ju vabatahtlikkuse alusel, kuidas siis raha takistuseks saab?

Esiolgu tundub, et see on kallis projekt, aga Eesti kogemusest tegelikult teame, et ei ole. On vaja vaid pealehakkajaid inimesi ning kõik on võimalik. Ühesõnaga, idee neile meeldib, samas puudub tahtmine ja aeg seda läbi viia. Enne, kui mina Kanada koordinaatoriks hakkasin, oli seal maailmakoristuse ettevõtmisega ühinenud vaid üks linn – Nova Scotia.

Kuna Kanada on nii suur riik, siis otsustasingi sellele läheneda linn linna haaval. Mul õnnestus leida Kanadast mittetulundus- ja heategevusühing nimega PITCH-IN CANADA, mis hõlmab tuhandeid üleriigilisi suuremaid ja väiksemaid keskkonnaorganisatsioone. Nende korraldatud iga-aastasest koristusnädalast võttis selle aasta aprillikuus osa rohkem kui 3,5 miljonit kanadalast üle tuhande erineva projektiga. Järgmisel aastal 46. korda toimuva koristusnädala, 23.-30. aprillini, on nad nõus tegema meie maailmakoristuse World Cleanup raames. Mul väga vedas, et sain nii suurte kogemustega üleriigilise partneri Kanadas.

Kuidas on lood aga Venetsueelas? Saatsin eelnevalt kümme korda meili ja sain vastused stiilis, "very good", "god bless you", "world be free" ja lisaks pikad hispaaniakeelsed kirjad, sest teadagi, seal inglise keelt ei räägita. E-kirjad olid ülistavad, aga

keegi polnud nõus midagi tegema. Enne, kui olin lootust kaotamas, võttis meiega ühendust ühe Venetsueela organisatsiooni president. Nimelt nägi ta Youtube'is koristuskampaania videot ning tundis huvi, kuidas nad võiksid ühineda ja koristustegevust nende riigis koordineerida. Tegu on mittetulundusorganisatsiooniga INUSEV, mis on Venetsueelas tegutsenud alates 2008. aastast ning hõlmab ligi sada vabatahtlikku linnades Maracaibo, Margarita ning pealinnas Caracases. Nad viivad läbi erinevaid aktsioone ja on nõus ka koristustalgud enda peale võtma. Nad on väga aktiivsed, vastavad kiiresti meilidele ning on otsustanud teha koristuse mitte üksnes nendes kolmes linnas, vaid kogu riigis.

Kuidas teiste riikide kaasamisega läheb?

Mis puutub Ladina-Ameerikasse, siis on Venetsueela ainus riik, kus on maailmakoristamise eestvedajad leitud ning koristuskäitlus, 8. juuli 2012, kindlaks määratud. Brasiilias oli koristamine sel aastal juba ära, aga mujal ei ole veel partnereid leitud või ei ole nad aktiivsed. Võib-olla aitaks teisi sealseid riike näiteks konverentsi korraldamine Brasiilias või Venetsueelas, kus on talgute korraldajad juba olemas ning kes värskelele organisatsioonidele koristusalasid näpunäiteid jagaksid. Esialgu tuleb aga neis riikides eestvedajad leida.

Ma saan aru, et maailm on koristustalgute tarvis jaotatud piirkondadeks, kus igal riigil on oma koordinaator. Mida kolleegid oma maade kohta räägivad?

Jah, kokku on 16 regiooni rohkem kui 50 regionaalse koordinaatoriga. On riike, kus koristuse organiseerimine läheb väga libedalt ning kus ei vajata eriti koordinaatori abi. Olen kuulnud, et on ka piirkondi, kust tuleb iga päev nii palju e-kirju, teateid Facebook'i ning Skype'i, et ei jõua kõigile vastata. Naljakas näide on Keeniast, kust sealne koristuse korraldaja saadab igapäevaselt kirju oma pereprobleemidest ja palub erinevatel põhjustel raha saata. Samas lubab kenasti koristusaktiooni organiseerida. Kongost jällegi ei olnud kuuldud mitu kuud, kuna poliitiliste sündmuste tõttu pidid kõik kodus istuma.

Riigiti on olud väga erinevad. Ühes maailma otsas sorteeritakse prügi, teises nurgas lastakse solk sirtelt merre. Ühed laristavad vastutustundetult ressursse, teised maksavad suurt raha prügi töötlemise eest. Kuidas sellisel planeedil ühist koristusaktiooni üldse korraldata?

Igas riigis lähenetakse vastavalt riigi arengule. Näiteks isegi Aafrika üks vaesemaid riike Mali tahab koristusaktioonis osaleda. Seal on agulid, puuduvad meile igapäevased sõbrad elekter ja vesi, aga pildiga, kus kodanik luuaga tänavat pühib, kutsuvad nad Malis inimesi "Maailmakoristus 2012" projektiga liituma ja koristuskäitluse valima. See on nendepoolne panus.

Kõik on kuulnud, et India ja Bangladesh'i tänavad on väga räpased ning haisevad igasugu prügi järele. Siiski on India korraldanud koristuspäeva juba kaks korda – 2010. aastal Delhis ja 2011. aastal Lucknow's ning Bangladeshis toimuvad talgud järgmisel aastal maailmakoristuse projek-

Liina Kanarbik on võtnud vastu väljakutse koordineerida maailmakoristust Kanadas ja Venetsueelas. Kel huvi, saab üleilmse kampaania õnnestumises samuti kaasa lüüa, täpsem info Teeme Ära veebilehelt. Ülemine foto on saadetud aga Malist, kus samuti kaasa lüüakse. 2 x erakogu

ti raames. Rikkamate riikide näitena võin taas tuua Kanada, kus prügisorteerimine ja jäätmekäitlus on eeskujuks enamikule riikidele, kuid siiski korraldatakse seal iga-aastasest koristusnädalat – ju siis tekib ka nii eeskujulikus ja rohelistes riigis illegaalset prügi. Ühisest koristusaktioonist võtab iga riik osa vastavalt oma võimalustele.

Mis on laiem mõte? Planeet puhtaks teha või veeta sõpradega mõnus päev?

Eks muidugi planeet puhtaks saada – mõnusalt.

Mis ühest koristuskorrrast küll saab?

Jajah, nii mõtlevad paljud. Mitmed riigid on küsinud, mis pärast maailmakoristustalgud edasi saab. Meie Eesti meeskonnas on kindlad inimesed, kes analüüsivad jätkusuutlikkust: kas jätkata koristust konkreetses riigis igal aastal või kehtestada mingi muu süsteem. Võiks ju Kanadalt eeskujut võtta, kus igal aastal ongi traditsiooniks saanud üks selline koristusnädal.

Kas lihtsam ei oleks pingutada selle nimel, et prügi üldse valesse kohta ei satuks?

Korraldajate eesmärk on tegelikult see, et kogu pakend läheks taaskasutusse ja prügi üldse ei tekiks. Ideaalis loodetakse igast prügist 100% midagi uut teha. Ma ei usu, et nulljäätmete süsteem hetkel võimalik on, aga jäätmekäitlust saab kindlasti parandada igas riigis juba täna.

Mida ütlete neile, kes skeptiliselt suhtuvad sellistesse koristuskampaaniatesse?

Mu sõprade seas on erinevaid inimesi: ühed viskavad autoaknast prügi välja ja teised peatavad auto ning käsivad prügi üles võtta. Mina olen nende viimaste seas. Ühtede jaoks on koristamine elementaarne, teised leiavad, et on ka targemaid asju, millega tegeleda. Aga see on ju maailm ja keskkond, kus me ise elame ja mis võiks olla puhas. Mõtlemine, et pärast meid tulgu või veepuutus, jäägu minevikku. Käes on aeg midagi parema elukeskkonna heaks ära teha!

